

Ammattifutarista tuli taiteilija

Kiasman ARS11 -näyttely levittäytyy Hämeenlinnan taidemuseoon, jossa on esillä vaikuttavaa afrikkalaista nykykansantaidetta. Franck Lundangi löysi itsensä taiteilijan vasta, kun vaimo opetti.

Juho Peltoniemi

Angolassa sodan keskelle syntyneen Franck Lundangin elämä on kaksinkertainen ”ryyryistä rikkauksiin”-tarina.

Pikkulapsena Lundangi pakeni Angolan sisällissotaa Zaireen, jossa hän viisivuotiaana ryhtyi pelaamaan jalkapalloa. Pakolaispojasta kehittyi taitava jalkapalloilija, ja jo 17-vuotiaana hän pelasi ammattilaisena ensin Afrikassa ja myöhemmin Ranskassa. 90-luvun alussa Lundangi joutui terveysystävien lopettamaan ammattuurheilijan uransa.

Pariisissa Lundangi tutustui taiteilijavaimoonsa, jonka innostamana hän kiinnostui taiteesta. Mies oli lapsena innokas piirtäjä, mutta hänellä ei ollut aavistustakaan kyvyistään.

–En koskaan ajatellut, että olisin taiteellisesti lahjakas. Vaimoni kannusti minua piirtämisessä ja se tuntui mi-

MAAILMANKANSALAINEN. Angolassa syntynyt Franck Lundangi on kulkeutunut Pariisiin mm. Zairen ja Gabonin kautta. Miehen afrikkalaisista tarinoista kumpuavat teokset kiertävät maailmaa näyttelyissä.

nulle hyvin luontaiselta. Lopulta hän antoi minulle varmuuden siitä, että olen taiteilija, Lundangi hymyilee.

Outsider-taiteilija

Lundangin maalauksissa Afrikka piirtyy unien ja muistojen mantereena, jossa luonto ja ihmiset elävät harmoniassa. Värikkäät, voimakkaat maalaukset tutkivat ikiaikaisia teemoja elämää, kuolemaa ja rakkautta.

Taiteilijana Lundangi on *outsider*: itseoppinut, afrikkalaisesta perinteestä ja kansan-

taiteesta ammentava taiteilija, joka irtisanoutuu kansantaidteen kollektiivisesta luonteesta ja traditiosidonnaisuudesta ja korvaa ne omilla näkemysillään ja kokemuksillaan. Teokset syntyvät suunnittelellematta, eikä Lundangi koskaan luonnostelee ennen kuin aloittaa maalaamisen.

–Teos vain tulee. Kaikki työni nojaavat afrikkalaisiin perinteisiin, mutta teoksissani ei ole esillä vain Afrikka. Mukana on koko maailma, oma elämäni ja mielikuvitukseni.

Outsider-taiteessa teki-

jän oma elämä ja kokemukset heijastuvat usein teoksissa. Lundangin maalauksissa hänen entinen elämänsä ammattuurheilijana pysyy kuitenkin piilossa.

–Urheilu-urani näkyy vain siinä, että se on tuonut kurinalaisuutta tekemiseeni.

Suku ihmeissään

Taiteilijana Lundangi on saanut kansainvälistä tunnustusta. Hänen maalauksiaan on valittu kansainväliseen kiertävään Africa Remix -näyttelyyn ja niitä on

ollut esillä myös mm. New Yorkin Cavin-Morris Galleryssa ja gallerioissa Lissabonissa ja Ranskassa.

Angolassa Lundangin teoksia ei vielä ole ollut esillä, mutta hän toivoo suunnitellun näyttelyn siellä toteutuvan pian. Se olisi tärkeää, jotta myös maahan palannut perhe näkisi miehen menestyksen.

–Jalkapallo on Angolassa hyvin arvostettua. He eivät vielä ymmärrä lainkaan, että lopetin pelaamisen ja ryhdyin taiteilijaksi, Lundangi nauraa.

AFRIKAN TÄHDET HÄMEENLINNASSA

Hml:n taidemuseon Afrikan tähdet on Kiasman ARS 11 -satelliitinäyttely.

Näyttelyn taiteilijat on koottu Afrikan tähdet -pelin hengessä eri puolilta mannerta: Algeriasta, Ghanasta ja Angolasta.

Angolasta lähtöisin oleva Franck Lundangi maalaa Afrikka-aiheisia tauluja.

Ghanalainen Ataa Oko syntyi noin vuonna 1919. Taiteen pariin entinen arkkumaalaja ryhtyi eläkeläisenä. Vuonna 2010 piirtämisen lopettaneen Okon tuotantoon kuuluu noin 2500 piirustusta.

Algerialaistaustainen Paul Amar asuu Pariisissa. Hän on rakentanut lähes 40 vuoden ajan simpukkaveistoksia.

Kaikki näyttelyssä mukana olevat taiteilijat ovat itseoppineita ns. outsider-taiteilijoita.

Näyttely on avoinna syyskuun 11. päivään asti.

✓ **Afrikan tähdet** Hämeenlinnan taidemuseossa. Avoinna ti-to klo 11-18, pe-su klo 11-17.

Ihanan kamalat ghanalaiset elokuvajulisteet

Ghanalaisten mielestä taidekeräilijä Pascal Saumade on mukava hullu, sillä hän maksaa jätteistä.

Juho Peltoniemi

Seinäkankaiksi ratkottuihin jauhosäkkeihin on maalattu väkivaltaelokuvien julisteita, joissa veri roiskuu ja henki on höllässä.

Hollywoodia, Bollywoodia ja kiinalaisten action-elokuvien kuvastoa yhdistelevät elokuvajulisteet luovat pop-taiteellisen sekasotkun, jonka kehittäjälle Daniel Anum Jasperille itse Quentin Tarantinon olisi syytä olla kateellinen.

Julisteet mainostavat Ghanassa 80-90-luvuilla toimineiden videoklubien ohjelmistoa. Videonauhurilla, televisiolilla ja generaattorilla varustautuneet klubit kiersivät kylästä toiseen esittäen nigerialaista kauhua, kiinalaista kung futa ja B-luokan splattereita huonolaatuisilta vhs-kopioilta.

Onnellisten loppujen sijaan yleisö arvosti roiskuvaa verta ja kovia otteita, kertoo taidekeräilijä Pascal Saumade, jonka kokoelmista taidemuseon näyttely on koottu.

–Yleisö oli hyvin nuorta, eikä välittänyt romantiikasta, Saumade kertoo.

Julisteiden tekijöihin luokitui koulutettuja ammat-

tilaisia ja itseoppineita katu-taiteilijoita. Kymmenen julisteen sarjan maalaaminen vei taiteilijalta muutaman päivän.

Julistebuumi kesti vain pari vuosikymmentä, sillä kaapelija satelliittitelevision myötä elokuvaklubien ja mainoskankaiden aika päättyi 2000-luvun alussa. Työtä jatkaa enää muutama ammattitaitoinen mestari.

Noin sadan elokuvajulisteen kokoelman kerännyt Saumade on saanut Ghanan matkoillaan positiivisen hulnun maineen.

–Julisteita pidetään vanhana roskana ja minua hulluna, koska olen valmis maksamaan niistä, Saumade nauraa.

✓ **Ghanalaiset elokuvajulisteet** ovat esillä taidemuseon yläkerrassa.

”**KLASSIKKO**”. Good Pastor vs. Bad Pastor – Testimony -kauhuelokuvan juliste on yksi Pascal Saumaden suosikeista. Vuonna 2001 mainosjulisteen maalannut E.A. Heavy on keräilijän mukaan viimeinen hyvä julistetaiteilija. Itse elokuva ei Saumadea juurikaan sykähdyttänyt. ”Näin elokuvan ulkoteatterissa, missä autojen valot valaisivat kangasta. Se oli kolme tuntia pitkä, hyvin halvalla tehty ja täysin käsittämätön.”

